

1917. Ed. 178. 1933.

ABONAMENTUL

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4.50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Toți ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marți, Joi și Sâmbătă.

Răsboiul și școala.

Asupra însemnătății școlii în viața unui popor s'au scris atâtea în toate timpurile, cât este absolut inutil a stărui mult asupra acestei teme. Leibnitz marele polyhistor a zis: „Dați-mi școala și voi reformă lumea!” Moltke șeful statului german de pe vremea răsboiului franco-teutonic din 1870, declină toată gloria triumfurilor armatei germane și o atribuie Schulmeisterului...

Azi nu mai există om cult, care să nu-și dea seama, ce va se zică școala la un popor. În toți ramii evoluției omenesci cea mai sigură calauză, cel mai încăpăținat reformator, factorul, care asigură un avânt, un sigur progres pe orice teren, fie acela economic, cultural, politic, ori spiritual — este școala.

Acesta este stimulul uriaș, care îndeamnă toate popoarele pământului să îngrijască școlile, ca pe cele mai scumpe clendii ce le poate avea cineva. Aceasta împrejurare ar trebui să ne îndemne și pe noi a îngrijii de aceasta însemnată instituție culturală amăsurat însemnătății, ce o are.

Durere, că preocupățiunea, de care am fost întotdeauna stăpâniți, când a fost vorba de școală, s'a mărginit aproape în tot locul la o muncă de birou, care caută să echivaleze anumite cifre și să reliefeze progresul percentual. Atâtea școli, atâți învățători, atâți elevi masculini-femenini, progresul suficient, bun, eminent...

„Unirea” a arătat într'un articol din anul expirat, că până când birourile competente să năcăjesc a constată progrese la învățământul primar, populația noastră face an de an frumoase progrese pe terenul — analfabetismului.

În biserică noastră încă nu s'a aflat cheia progresului la învăț-

mântul primar. Ceice se ocupă din oficiu cu această chestiune, o cunosc aproape numai din partea cea „insuportabilă”. Ca un balast a fost pe umerii noștri amărâta de școală confesională. Să ne aducem aminte cât năcaz era cu regularea salariului învățătoresc la 300 fl., apoi cvinvenalul, apoi edificiile corespunzătoare, apoi noua lege școlară, întregirea salarelor învățărești. Tot atâtea chestii materiale au fost, cari ne-au turburat inima și ne-a stricat somnul. De cele spirituale de abia câte un raport în „Unirea”, câte un articol în »Foaia Scol.» Officium taliter-qualiter...

Senatul școlastic înființat s'a dovedit a fi și aci un organ auxiliar în administrația școlară, inspectoratul nici azi nu s'a rezolvit, deși chiar reuniunea învățătorilor a urgit rezolvirea acestei chestii în diferite rânduri. Controlul la școli din parte-ne e absolut minimal și pe îndeletele...

Isprava ce se face între păreții școlii, o spun cifrele cu analfabeții...

E natural, că poporul nostru să creadă, că a lui datorință față de școală se exhauriază în plățirea aruncului prescriș și mai bucuos își trimite copii cu oile, baremi știe, că unde se află.

Sunt aceste icoane din istoria școlii confesionale pe timp de pace. Ce s'a făcut acum de aproape 3 ani, de când este răsboiu, cine ar putea spune? Dispoziții de absolvarea puterilor didactice dela serviciul militar activ s'au luat, o mulțime de învățători sunt acasă. Nu este sat, în care școala să nu funcționeze sub vre-o formă oarecare. Unde necesitatea a silit pe susținători, acolo au fost aplicați preoții ori pensioniștii, ca învățători.

Numai dacă s'ar și lucra ceva înăuntru. Experiențele de pe timp de pace ne silesc să fim tare ne-

încrezători. Din acest motiv, credem, că ar fi bine dacă consistoarele ar face în fiecare an câte o dare de seamă publică, asupra mersului învățământului primar, și mai ales pe timpul anilor acestor de răsboiu, ca să știm și noi, ce au făcut cei chemați pe terenul acesta?

Până în vară trebuie încheiat răsboiul. Corespondentul din Londra a ziarului „Secolo” scrie: Răsboiul trebuie încheiat până la vară. Propusul acesta a fost luat chiar și în scris de comandamentul nostru. Vom face tot ca decisiunea aceasta să urmeze pe baza faptelor. Situația acum e de atare, că răsboiul nu poate dura mai multe luni. Răsboiul submarin deși nu va avea influință asupra operațiunilor strategice, totuși va avea efectul acela, că va pregăti acțiuni energice și urgente. În apus încă nu s'a început ofensiva mare, dar promit mult operațiunile strategice încheiate.

Nota Americii către Austro-Ungaria.

Ambasadorul american din Viena a predat ministrului de externe nota în care amintește punctul de vedere al Americii în răsboiul submarin, care punct de vedere a fost exprimat în nota din 1915 cu privire la scufundarea vasului »Ancora». În schimbul de idei urmat în legătură cu aceasta monarhia a declarat, că nu va scufunda atari năi cari nu opun rezistență înainte de a pune pe pasageri în siguranță. Între acestea guvernul german în nota din 10 Febr. 1916 a declarat, că năile de comerț provăzute cu tunuri nu le consideră de năi cu caracter de pace, în urmare față de acestea vom purcede cași cu năile de răsboiu. În înțelesul acestei enunțări — probabil submarine austro-ungare — au scufundat pe marea Mediterană năi pe cari erau supuși americani. Între altele a scufundat fără avertisment, vasele »Weltpince» și »Secondo». Ambasadorul american a cerut deslușiri asupra acestor cazuri,

dar până acum nu a primit. În 31 Ianuarie, 1917 când guvernul german prin declararea de zone de războiu a anumitor părți de mare din jurul statelor ententei, ministrul c. r. de externe a declarat, că Austro-Ungaria și aliații începând cu 1 Februarie 1917 vor împiedeca cu toate mijloacele navigația pe zonele închise.

Din celea amintite se poate concluda, că declarațiile făcute în chestia vaselor »Ancora« și »Persia« în esențial sunt identice cu următorul cuprins al notei germane dat în 4 Maiu 1916: Luând în considerare principiul dreptului internațional general deținerea, perchiziționarea și distrugerea vaselor comerciale atât în internul cât și în externul zonei de războiu nu se va efectua decât atunci când vasele acestea ar cercă să se refugieze sau să opună rezistență.

asupra unui program comun de acțiune, pe lângă rezervarea programelor proprii politice a fiecăruia din aceste partide. Noul program de acțiune tinde la sanarea tuturor neajunsurilor sociale și economice cauzate de războiu. Cere susținerea și pe mai departe a confederației cu Germania în ceea ce privește legătura economică din aceste două țeri; asigurarea supremației elementului german cu Austria și ocrotirea Germanilor în provinciile mestecate. Limba germană să fie decretată ca limbă de stat, dar limba celorlalte popoare încă să fie considerată amăsurat pretențiilor populației de alt graiu. La regularea afacerilor între Austria și Ungaria interesele austriace să fie ocrotite.

Coaliția partidelor germane din Austria. Partidele social-creștin și pangerman din Austria, au căzut de acord

FOITA.

Comori VII.¹⁾

De A. Melin.

I.

Am un nepotel, precum veți avea poate și dumneavoastră, cinstiți oetitori. — Pe al meu îl chiamă Mircea, dar noi în casă îi ziceam Pan, pentru o vorbă drăguță ce a rostit odată în limba lui copilărească. Și e ștrengar, nene, numărul unu... Că mai avem și un pisoi, Tuțulea, prietin bun cu Pan. Prietin și nu prea. Că Tuțulea ăsta e o vită leneșă, precum nu se mai află. Mai ales de când a dat frigul, nu-l poți dezbăra dela vatră nici să-i părlești coada. Stă întins toată ziua în colțul vetrii, cu ochii mijind în lumina jarului, și nu se clintește ca mort. Nici nu mai are mustețe de atâta părcalea, numai nește tăciuni de cotoare.

Nu se mișcă, pân'ce nu-i sburdă lui Pan să-și tragă seamă cu pisoimea sa. Îl ochiește de undeva, din vârful patului, apoi

tip-tip, odată e la vatră. Intinde amândouă mânuțele lui rotunde trandafirii, și-l încarcă dea dreptul de coadă.

Tuțulea de leneș, nici nu tresare, ci își întoarce puțin capul lui afumat, deschide gura abia, și parcă ar zice încet, cu greutate.

— Paaane, dă-mi paaace!

Pan, cu ochii lui vioi, focoși, nu se dă la târguială.

— Vreau să tolci! — și întinde mai tare de sfoara lănoasă a lui Tuțulea.

— Mia-a-au, dă-mi pa-a-a-cel!

Iar dacă vede că nu-i glumă, se ridică deodată, își încovoie spinarea mătăsoasă și se freacă de obrazul lui Mircea, care-i tocmai cât vatra.

Pe urmă știe el ce-l așteaptă. Trei târâșuri de coadă cătu-i casa, câteva scărmanături bune, o îmbrățișare frățească, apoi se poate duce liniștit la locul lui de prăjeală de lângă foc. Nici nu se supără. Îl iubește chiar, căci dorm împreună. Dimineața de sub țolișor, pe lângă mânuțele lui Mircea răsare totdeauna și coada târcată a lui Tuțulea...

Dar nu-i prea place lui Pan de pisoi. Că prea e moale și prea e îngăduitor la toate. Pan tot e foc și pară. Se învârte ca sfârleaza. Toate la cotrobăește și le cercă.

Când e pe sub masă la vasele cu apă, când în fruntea casei la zalele ceasului. Tot întreabă și descântă cu limbuța lui ascuțită, de-i plină casa de vorbă și de lolot.

De Tăbălușa i-ar plăcea lui Mircea Pan, dar ea săraca, până la primăvară poate să-l tot aștepte în culcușul ei de paie dela șură, că din pricina iernii și a omătului ei nu mai umblă pe afară. Și cum ar dori! Când aduce fata lemne, ce-i drept, se fură el Pan afară, în pridvor, ori îndrăznește chiar Tăbălușa să se vâre în casă la prietinul ei, dar scurtă le e întâlnirea. Vara însă, sunt la largul lor.

Și cum îi place de Tăbălușa lui Mircea! Căci ea, cățea cuminte, îl înțelege. Sare, se gudură, aleargă, face ponturi; se joacă cu el, ca omu. — Uneori, de dragoste mare, îl pupă pe câte un obraz.

Se acapă amândoi de curcan. Pan îl prinde de mărgelă, iar Tăbălușa de coada resfirată. Și umplu curtea cu parada ce-o trag. De cotodălesc găinile și cocoșul. Se miră par'că. Apoi dela o vreme tac și se uită și ele cu plăcere.

Pan e tot o voie, chiuie și râde. Bate în palme. Tăbălușa latră și ea a dragoste. Se bucură par'că de bucuria și seninătatea micului ei prietin. Lumina și căldură.

¹⁾ Din cartea: »Copiii... Sămânța viitorului. Indemnuri pentru părinți«, care se află sub tipar.

slujit șaizeci de ani cu popa Cădea, fie iertat, să mai facă ce-o putea, ca să nu rămănem fără dumineci, până or mai răsarî nește copilandri din școlarii lui domnu Manta (cătană și dumnealui).

Și așa s'o pus iarăș în strană moșu Găță, mare meșter la tropare și la aghiose cum a fost odată. A fost, da acuma-i bătrân, săracu, și nu mai poate. Nici oamenii nu-s chiar mulțămiți, nu de alta fără cam borborosește și mănă vorbele, de muierile din tindă nimic nu pricep, iar la chere-deu crezi că umblă nește bondari prin biserică, cumu-s găunii cei de fag, că nimic nu poți alege. Moșu Găță nu-i de vină, da i-o trecut vremea. Și zice părintele cătră mama, odată, după liturghie: tu Ană, fătu-meu, de ce nu bagi pe Petrică în strană, colo lângă moșu Găță, să apuce și el vre-un „Doamne îndurate“, că i-o prinde bine și lui și nouă. Scrisoare cunoaște și nu i-o fi greu. — Vai, părinte sărut dreapta, cum să nu-l trimitem, că și nouă ne-ar plăcea, dar n-am îndrăznit, că eu ia o muieră singură și năcăjită — zise maica. — Ba să-l trimiți pe Petrică, cum să nu! Și m'o pus în strană, Onorate Domnule, din acel ceas, de mi-or zis și-mi zic oamenii: Cantorelul Pândăresii. Acuma mie foarte tare îmi place sfânta slujbă și am luat sama la moș Găță cu totadinsul și am apucat câte-eva. La liturghie merge tot, afară de Condac și de Carii și-mi pui tot sufletul să meargă deplin că tare mă trage inima. Nu mi să mă laud, da le place la oameni cum cânt eu, și părintele m'o laudat: are glas ourat și aude bine. Iar muierile or zis că-s clopoțel de cioaie. Inșă n'am eu treabă ce zic oamenii, ei de-aș putea să știu odată toate glasurile și să mă pot apropia și de luminători. Cum zic, am prins multe și li ajut lui bietu moș Găță. Intr'o duminică, când a bolit dumnealui de nădușală la piept, am fost numai singur în strană și tremură sufletul în mine la început. Utrenia a cetit-o părintele singur, iar leturghia am cântat-o toată eu (or mers și Carii!).

Bravo, Petrică, a zis părintele la urmă, acum chiar știi. Foarte bine, că tocmai am căpătat nește slujbe dela Vlădica și mâne le-om începe. Să vii să le facem. — Și m'am dus. Iar de atunci, părintele mă chiamă la toate slujbele. (Moșu Găță iarna nu se poate mișcă din pat, că are beteșug în picioare).

Am inșă un năcaz mare, cinstitute Domnule dela foaie, o greutate care îmi tot zace pe inimă și caută să o spui la un om învățat, care pricepe lucrurile, că oamenii din sat nu știu ce-i cantoria. Cântările merg ele ușor și glasul îl prind, că trece prin suflet și se leagă, da-i rău cu cârțile din strană, că eu, apucat la alujbe cu repezeala nu le prea știu învăț și nu mă pot de loc descebalui din ele. Celea cu potcoave nici nu le prea cot, că nu le cunosc de loc, dar nici cu celea nouă nu pot ieși la capăt. Nu pentrucă n'aș ști ceti, doar am fost cinci ani la dascălul Manta și cetesc orice novelă, dar nu-i chip să te poți îndreptă prin celea Ohtoice și Minie. Că de-i stă să faci o Utrenie sau o Vecernie apoi te tot mână încoace încolo, la vers și la sfânt și la numeri, încât eu, cantor de năcaz, mă încure și tac mălc. Nu am de unde ști, când trebuie să zică părintele din altar și când vine la rând

strana, pe cum nici cum urmează lucrurile unu după altul. Liturghia mai treacă, deși nu-i copil pe lume să o poată face din Ohtoic, că liturghia ține un ceas, dar în carte abiă sunt vre-o trei foi la lucrul ăsta cu cântările mai mari, iar încolo copilul găcească ce-i printre ele; — iar Utrenia și Vecernia nici poveste s'o poată face cime nu-i cantor deplin cu tipic.

Cât de bun lucru ar fi să avem noi în tot satul cantori tipiciști și să nu se apropie de strană de cei fără învățatură, dar lipsa și năcazul altfel cântă, cum e, de-o pildă, cu mine.

De aceea cât ar fi de bine să fie o *cărticică de slujbe*, în care să fie pus în rânduală, cuvânt de cuvânt, Utrenia de pe-o duminică oarecare, una după alta și deplin cu tot ce se cere, ce zice popa și ce zice strana, apoi tot așa o Vecernie deplină, și Liturghia. Să fie fiecare un calpod deplin, încât oricare creștin, care știe ceti să poată fi de ajutor unui preot slujitor, cel puțin cetind slujba, dacă nu e cântăreț. — Mare ușureală ar fi aceasta cantoreilor, nu s'ar uită la strană ca la o taină, de mult folos creștinilor în lipsuri de cantori, ca în acest războiu, și ar putea și preoții mai ușor să-și facă slujbele de peste săptămână și nu ar trebui să elăcu-iască tina satului după un cantor care șede la trei poște de biserică, ori să aștepte până vine cantorul cu lemnele din pădure, ori dela alt lucru. Dacă ar vedea copiii cum vine slujba din cărticică și ar putea merge cu degetul pe șir din cap până în sfârșit, atunci ar apuca dragoste și ar învăța mai mulți cântările, de ar fi cum am văzut eu la biserică nemților din oraș că toți poporeni cântă.

În cărticica cantoreilor ar fi să se mai pună și o formă de Ingropăciune și de Sfeștanie, și ar fi lucrul deplin. Aș putea să-i ajut părintelui în tot locul, chiar dacă nu aș pune troparul sau stihirea, care trebuie, dar aș ști să pui unul și aș ști *locul* unde să-l pun. Cu vremea apoi m'aș învăța eu să caut, și ca mine alții mulți. Tipicu nostru-i lucru greu, la care trebuie ani să-l înveți (școală, unde să învețe cantorii anume, este? Că m'ar trimite mama și pe mine după bătaie) așa spune părintele nost, dar totuș trebuie să se năcăjască eu mine și cu moș Găță. Și, Doamne, cum aș vrea eu să-i fiu de bun folos!

Asta-i plânsoarea mea, Onorate Domnule, o cărticică pentru cantorei și pruncii școlari, ca să ne putem îndreptă în ea ușor, că din potcoavele cele vechi și dela moș Găță slab ne îndreptăm. Ohtoicul e pentru cantorul Peană, da el e cătană acum, și a rămas povara pe mine (moș Găță tot tușește, săracul), iar eu aș vrea să mă știu îndreptă și la Utrenie și la Vecernie. Că ar fi ajutat părintele, le-ar plăcea la oameni, iar mama ar plânge și i-ar scrie și tatii, săracul, o bucurie la Galitia. Nu-i lucru mare cartea noastră, iar acolo sunt atâția preoți învățați, cari pot să ne ajute.

Vă rog să mă iertați, cinstitute Domn, și vă sărut mâna. Voie bună dela părintele nostru.

Am scris în Stăuini, în al treilea an al Războiului, eu

Petrică Mihuiț,
cantorelul.

Carte de slujbe pentru cantorei.

— Plânsoarea unui cantorei dela sate. —

»Onorate Domnule Redactor,

Iată eu, Petrică Mihuiț al Pândăresii din Stăuini, mă închin de sănătate cu plecăciune multă și mă rog să nu vă fie cu supărare, că am îndrăznit să vă trimit acestea câteva cuvinte. M-am tot socotit eu multă vreme până a nu scrie și i-am spus și dumnisale părintelui de treabă. Că dumnealui încă se năcăjește destul pentru lipsa mea și nu poate face slujbă în rânduală la sfânta biserică fără cartea care îmi trebuie mie. — Da' s'o încep dela început, cinstitute Domn, să vezi cum vine vorba cu epistolia mea. Acum, treaba a fost așa, că dacă s'o pornit prepestenia asta cu bătaia, cantorul nostru din Stăuini, Ilie Peană, om de treabă, înșurat de vre-o cinci ani, și cu glas bun, vestit la priceasnă, fost trei ani cătană la Viona, căprar, — s'o dus și dânsul la chie-marea ai dintăiu (se bate și acum pe la Teleian) și noi am rămas fără cantor la biserică. Atunci a zis părintele nostru, bine, Peană se duce la bătaie, că porunca cătănească i poruncă mare și se oade să fie împlinită, dar strana noastră încă nu poate rămănea goală, deaia să ne vedem, oameni buni, de un diac. Să ne vedem, părinte. Iacă, acolo-i bătrânul Găță, care-o

...Un rai este curtea și casa noastră de jocurile și glasul dulce, copilăresc, a lui Mircea Pan... Și ca nepoțelul meu sunt toți copiii.

Încât, când îi vezi și îi auzi, să te oprești din lucru și să-ți crească inima de atâta vieață și sburdălnicie nevinovată. Cum mă opresc eu adeseori și-mi zic:

— Doamne, mare dar sunt copii pe lumea asta! Să nu fie copiii ar fi pustie lumea. Năcazuri, dureri, greutăți sunt nimica, se tolesc, privind acestea daruri de seninătate ale lui Dumnezeu. Un zâmbet de copil răsplătește o viață de chin. Mare binecuvântare a lui Dumnezeu, copiii. Toată nădejdea noastră de mai bine.

Copiii, copiii.....

(Va urma).

Cugetări.

Pentru mulți oameni fericirea e o stare. De aceia raiul, unde fericirii stau înaintea lui Dumnezeu. Fericirea nu poate fi înșă decât în avânt, în faptă, cel mult în beția de mulțămire după fapta săvârșită.

REVISTE.

Turcia: Reorganizarea guvernului turcesc a adus în fruntea afacerilor acestei țări pe Talaat-paşa, unul dintre cei mai luminați bărbați ai Turciei moderne. Talaat-paşa este pretin inimă cu Enver-paşa, care în guvernul nou are portofoliul de războiu. În 15 Februarie noul guvern s'a prezentat în camera otomană, unde acum marele vizir Talaat a dat citire programului său, în care a spus între altele: Este fericit, că poate să constate, că în actualul războiu, Turcia prin eroismul său a şters toate acele umiliri, câte le-a îndurat în tot decursul atâtor războaie mai nouă. Inamicii voesc să ne isgonească din Tarigrad — a spus Talaat — dar să se ştie, că până ce va mai fi un otoman, Constantinopolul nu-l vom cedă.

După aceea a anunțat o serie întreagă de reforme interne, fără de cari o Turcie modernă închipui nu se poate și prin cari legăturile ei cu puterile centrale o vor face și mai puternică.

Războiul european.

În apus, spre vest de Messines Englezii, după pregătire vehementă de artilerie, au început asalt, care a eşuat. Trupele germane după un foc scurt au cucerit spre sud de Transloi un punct de operație, împreună cu 3 ostași, garnisoana din locul acela. Incercările Francezilor din Champagne și Vozezi au fost zadarnice.

Spre nord-est de Focșani trupele aliate au pătruns în pozițiile inimice de unde s'au refugiat cu prizonieri, 3 mitralieze și 1 aruncătoare de mine. La cursul Narajowka au fost lupte înțelepte de artilerie.

La Italia s'au dat lupte violente de artilerie la Plava. Pe frontul din Macedonia s'au dat lupte aprigi între Vardar și Doiran.

Informațiuni.

Din arhidieceză. Concurse. Cu terminul de 15 Martie c. se escrie concurs la parohiile: *Mădărașul de câmpie*, districtul protopopesc al Murășului și *Săbadul de câmpie* din același district. Cererile sunt a se adresa Preay. Consistor și însoțite de documentele: extras de botez, absolut teologic, atestat oficios despre purtarea morală și oficioasă de până acum, eventual și alte documente.

Regina Zita învață ungurește. Tabody Ida, directoara preparandiei de fete din Pojon, a primit înaltul mandat a fi instruc-

toara Majestății Sale reginei în studiul limbii ungurești. Directoara Tabody a început deja instrucția și de trei ori merge pe săptămână la Viena, ca instructora reginei Zita.

Demisia ministrului de hanezei. Hazai Samu ministru de hanezei a demisionat și reactivat la milicie. Pe lângă Budapesta sunt informate că ministrul de hanezei va fi numit în curând la un post mai însemnat. Urmasul său va fi Samu Sándor care a fost ministru de hanezei.

Societatea de lectură a tinerimei gimnaziale din localitatea noastră a fost constituită abia în 20 Februarie, când a ales de *prezident* pe *Victor Ungurean* cl. VIII, de *secretar* pe *Virgil Botezan* cl. VIII, *biblioteca*: Liviu Donia-Donescu VIII, *notar*: Avram Todor VII, *cassar*: Liviu Baciu VII; *vice-biblioteca*: Enea Popa VII; în *secția critică*: Fabiu Bugner, Octavian Buzea și Oct. Ivan VIII, *Eugen Hulea*, *Ioan Lupp* și *Victor Muntean* VII.

În 12 Februarie, la sâmbătoarea ss. Trei Ierarhi patronii gimnaziului, societatea și-a ținut ședința festivă obișnuită, de astă-dată între cadre cu mult mai modeste, decât în anii preceși. Ședința s'a ținut imediat după sf. liturgie în sala de muzică. Programul a fost următorul:

1. Marș de primire, executat de orh. cl. VII.
2. Sf. Vasilie cel Mare, disertație de Victor Ungurean cl. VIII.
3. Rugămintea din urmă de G. Coșbuc, decl. de Victor Pop cl. VIII.
4. Vals, executat de orh. cl. VII.
5. Coriolanus de Tádkáryi Béla, decl. de Aurel Laslo cl. VII.
6. Marcellus de Vergilius, decl. de Livia Racoșan cl. VIII.
7. *Odvoe's ägizis es Valazas* de Homer, decl. de Liviu Donia-Donescu cl. VIII.
8. Die Bürgschaft de Schiller, decl. de Enea Popa cl. VII.
9. Marș final, exec. de orh. cl. VII.

După ultima declamație, Rev. Dom. Alex. Nicolescu a vorbit în legătură cu disertația, a mai atras încă odată atenția publicului asupra calităților sf. Vasilie. Apoi a mulțumit în numele Ex. Sale Mitropolitului. Rev. D. Director și Corpului profesoral.

Programul a fost redus, au lipsit punctele mai multe de orchestră și au lipsit total punctele de cor. Dar e de senzat, căci maestrul nostru prof. Iacob Mureșanu de mai multe săptămâni zace bolnav în pat. Ținând în evidența stărilor și împrejurările de acum, a corăspuns totul. Lipsind Ex. Sa. Mitropolitul, premiile le-a împărțit Rev. D. Vicariul.

Ordonanță despre cruțarea materialului combustibil. Cu ziua de 19 Februarie a intrat în vigoare noua ordonanță privitoare la cruțarea materialului de foc. În sensul acestei ordonanțe sunt a se ține închise până la altă dispoziție toate localurile de distracție, ca teatre, cabareuri, proiectografe precum și bibliotecile publice, muzeele și alte colecții, sălile de întruniri și altele. În localități, cari sunt bine provăzute cu material combustibil, viceșpanului îi stă în voe a da dispensă dela aceste restriști, dar numai având motive însemnate. Societățile, a căror localuri servesc de întrunire a membrilor lor, precum sunt casinurile, reuniunile, cluburile, cercurile sociale au să fie

la 11 ore noaptea închise. După 11 ore noaptea nici în casele private nu este permis a ține astfel de indivizi, a căror prezență este înafară de cadrele unei ospitalități obișnuite. Transgresorii vor fi aspru pedepsiți.

Reforma legii electorale în Prusia. Ministrul de interne prusiac a declarat, că după încheierea războiului, legea electorală prusiacă va suferi radicale schimbări. Se face deja de pe acum pregătirile de lipă și guvernul ține seamă de cerințele publice, căror deja de pe acum anunță reforma legii electorale prusiacă.

Spoșele de războiu a Franței, după zărele din Paris dela începutul războiului până acum sunt de 80.3 miliarde franci.

Câte năi au scufundat submarinele germane. Pierderile în năi până în jumătatea primă a lunii Februarie sunt evaluate după agenția „Wolff“ la 122 năi, ceea ce face 250.705 tone. Agenția aceasta obsevă, că numărul amintit nu poate să fie complet. Că cifra aceasta nu e completă arată și știrile lansate din cercuri fidedemne din Amsterdam, după cari totalul năilor inamice scufundate de submarinele germane în jumătatea primă a lunii Februarie e de 370 cu o greutate de 400 mii tone.

Arhiducele Frideric absolvat dela comanda supremă a armatei. Regele printr-un autograf adresat arhiducelui Frideric spune, că decând el a luat comanda supremă a armatei și se află la carterul general a redus în limite prea restrânse activitatea lui și de aceea îl absolvă dela acest post de locuitor și îl va însărcina cu alte misiuni speciale, unde nu va fi restrâns de obligațiile zilnice ale serviciului putând aduce servicii mari armatei prin energia lui apreciată și experiența lui de războiu. Sediul de funcțiune al arhiducelui va fi de acum înainte la Viena.

Cârnați populari în loc de pâne. Din Viena se anunță: Oficiul de alimentațiune austriac, va pune zilele viitoare în circulație un așa numit „cârnaț popular“ (Volkswurst), pentru reducerea lipsei de alimente și de pâne mai ales. Acest cârnaț popular va fi făcut din carne de pe oasă, făină de cartofi, păstăioase măcinate. Oamenii cari au gustat acest cârnaț spun, că e gustos. Prețul unui asemenea cârnaț popular e de 3 coroane.

Necrolog † *Eugen Marinovits*, proprietar, membru virilist al comitatului Mureșturda și Cluj după grele suferințe a adormit în 6 Februarie, Domnul împărțit fiind cu sf. sacramento al muribunzilor în al 63 an al vieții și al 37 an al fericitei sale căsătorii. Rămășițele pământești ale defunctului s'au așezat spre vecnică odihnă în cripta familiară din cimiterul intern al bisericii gr.-cat. din Vineri în 9 februarie.

† *Gavril Waida*, protopop paroh iubitor a decedat la 7 Febr. a. c. în urma morbului provenit din slăbiciunile bătrâneții în anul 87. al etății și 64. al preoției, petrecute în laboriositate neîntrecută, conștientitate scrupuloasă și blândeță apostolică. Astrucăria neuitatului defunct s'a întâmplat la 10. Februar, n. a. c. în cimiterul bisericii gr.-cat.

† *Moldovan Gregoriu*, profesor la universitatea din Cluj, a decedat în Dobăca în vârstă de 67 ani.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suci.